

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

„GAZETA” IEȘE ÎN FIECARE ZI.

ANULU XLIX.

ANUNCIURILE:

Pe unu anu 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

România și străinătate:

Pe anu 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

Sorteri nefranante nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

N° 214.

Mercuri, 24 Septemvre (6 Octomvre.)

1886.

NOU ABONAMENTU

la

„GAZETA TRANSILVANIEI.”

Cu 1 Octomvre 1886 st. v., se va începe unu nou abonamentu, la care invităm pe toți onorații amici și sprijinitori ai foiei noastre.

Prețulu Abonamentulu:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni 3 fl.

„ șese „ 6 „

„ unu anu 12 „

Pentru România și străinătate:

pe trei luni 10 franci

„ șese „ 20 „

„ unu anu 40 „

Abonarea se pôte face mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Abonaților de pân'acum li-se recomandă a însemna pe cuponă numărul fășiei sub care au primită diarulu.

Domni ce se voru abonă din nou se binevoescă a scrie adresa lămurită și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea.

Brașovū, 23 Septemvre 1886.

Mare veltă se face în pressa și în parlamentulu din Tera ungerescă cu pretinsele simpatii pentru libertatea și independența popórelorū Orientulu europenū.

Scimū, că declarațiunea ce a dat' o ministrulu nostru de esterne prin graiulu d-lui Tisza, cumcă interesul monarchiei pretinde ca statele balcanice să fiă libere și de sine stătătoare, a fostu salutată de politicii Maghiari cu aplause furtunose.

Diarele maghiare opoziționale cerū dela guvernū, ca în cestiunea bulgară se producă și fapte nu numai vorbe. Astfelu credemū a fi și noi în dreptū să ceremū dela politicii Maghiari, cari se laudă prin foi și în parlamentū, că iau în apărare libertatea popórelorū din Orientulu europenū, să ne arate fapte, căci de vorbe góle suntemu sătui!

Din nenorocire faptele celorū ce se dau ađi de apărătorii cei mai înfocați ai principiulu de libertate și de independența națională nu correspundū de locū vorbelorū lorū. Asupra omulu nepreocupatū trebuie să facă chiar o impresiune cu totul ciudată declamările, exclamațiunile bombastice și sbuciumările corifeilorū parlamentari maghiari pentru libertate și pentru recunoscerea și garantarea individualității naționale relativū la popórele din Balcani.

Trebuie să ni se pară straniă acésta mișcare dintre Unguri în favorulū principiulu de libertate, decă ne aducemū aminte, că înainte cu câteva luni, când se desbăteau budgetele, aceiași Unguri strigau în gura mare în dietă, că ei niciddecum nu potū să recunoscă popórelorū din Ungaria dreptulū de dezvoltare individuală națională.

Domni Apponyi, Szilagyi și Iranyi, cari se arată ađi atât de încântați pentru idea dezvoltării individualității naționale a popórelorū din Balcani, ne asigurau astă primăveră, că în statulū ungarū numai unu poporū maghiarū și o cultură maghiară pôte să existe.

Cum se potrivește entuziasmulū pentru libertatea și independența națională a Bulgarilorū cu principiile ce le profesază și cu politica ce o urmărescū corifeii politici maghiari față cu popórele nemaghiare din statulū ungarū?

Numai unu omū mărginitū la minte nu va observa marea deosebire dintre principiile espuse de cătră ministrulu-președinte Tisza în declarațiunea sa dela 30 Septemvre a. c. cu privire la politica esterióră și între principiile ce le-a dezvoltatū în declarațiunea sa fulminantă din Februariu a. c. relativū la politica interióră.

D-lū Tisza a pretinsū față cu naționalitățile din statulū ungarū, că poporulū maghiarū care a formatū acestū statū, trebuie să-i întipărescă caracterulū său specificū maghiarū. Intrebămū acumū, trecândū în grava cestiune pendentă din afară, că óre nu Rusia a formatū statulū bulgarū purtândū unu mare rēboiu și jefindū o sută de mii de ómeni și vre-o douē miliarde de ruble? Și cu tóte acestea guvernulū din Petersburgū nu merge ađi așa departe de a pretinde, ca să întipărescă Bulgariei caracterulū rusescū și să-o ffericescă cu cultura rusescă, ci voiesce numai să-o țină într'o atērnare politică, ca o secundo-genitură' a ei, precum a ținut' o Turcia până acuma.

Domni Tisza, Apponyi, Szilagyi și Iranyi găsescū însă, că este amenințată prin politica rusescă dezvoltarea națională de sine stătătoare a poporulu bulgarū, și acésta și noi o găsimū. Suntemū de acordū, că orice poporū are dreptulū de a-și cultiva liberū individualitatea sa și că nu există putere destulū de mare, care să-lū pótă face să se lapede de acestū dreptū.

Dér decă aceste suntū principiile ce trebuie să le profesămū față cu popórele din peninsula balcanică, cum stămū atunci cu libertatea de dezvoltare a popórelorū din statulū ungarū?

Póte să se dică, că Bulgarilorū li se cuvine a se constitui într'unū statū independentū de alte state mari din vecinătate, cine va puté dice însă, că poporulū românū din statulū ungarū, care e mai numerosū ca celū bulgarū, nu i se cuvine celū puținū a-și puté desvolta liberū individualitatea sa națională între marginele acestui statū, pe care flū forméză împreună cu Maghiarii și cu celelalte popóre?

Este în genere recunoscutū, că politica esterióră a unui statū trebuie să mērgă mână în mână cu politica lui interióră, ca să pótă avé succesulū doritū.

Să urmēză óre la noi calea acésta?

Noi credemū că nu, și în acéstă credință ne întăresce și mărturisirea ce-o face deputatulū Maurițiu Iokai într'o scrisóre adresată alegătorilorū săi, în care, vorbindū de pericolele din afară ce se apropiă cu iutélă, dice:

„Decă voimū să fimū în stare a ne lupta cu succesū contra acestorū pericole trebuie să facemū mai întâiu pace la noi acasă. Trebuie să înceteze certele dintre clase, confesiuni și naționalități.”

Cu alte cuvinte trebuie să se restabilēscă echilibrulū între politica interióră și esterióră, ca să putemū înfrunta pericolele din afară, cu speranță de isbēndă.

Pressa și rēspunsulū d-lui Tisza.

„Politische Nachrichten” consimte cu declarațiile d-lui Tisza.

„Kreuzzeitung” e fórtē satisfăcutū. Din declarațiunile d-lui Tisza se pôte conchide, că icóna ce a făcut' o despre politica austro-ungară este totodată o icónă a nisuițelorū comune ce urmărescū Austro-Ungaria și Germania.

„Matin” dice, că discursulū d-lui Tisza e de o claritate, ce nu lasă nicl o nesiguranță asupra atitudinii eventuale a Austriei în cestiunea bulgară. Elū arată tendința, ce o are Ungaria, ca și Italia, de a se despărți de alianța celorū trei împērați. Cu tóte astea declarația vine tārđiu. Decă prințulū Alexandru ar fi cunoscutū la timpū atitudinea Ungariei, atunci pôte că ar fi fostū mai puținū dispusū a ceda Rușilorū.

„Vossische Zeitung” și „Gazeta liberală” suntū satisfăcute, că Tisza a respinsū hotărítū o intervenire armată a vre unei puteri și protectoratulū rusū în Bulgaria.

Diarele apreciază în modū defavorabilū discursulū d-lui Tisza, mai cu sēmă pasagiulū privitorū la independența Balcanilor și la cestiunea protectoratulu.

Nowoje Wremja vede în acesta intențiunea Austriei de a-și atașa pe suveranii acestorū state și de a susținé adăpostindu-se la spatele lorū, o luptă fără pericolū contra pretențiunilor drepte și moderate ale Rusiei.

— Este interesantă o depeșă din Petersburgū, că acolo se crede că decă Austria și Anglia se vorū opune ocupării ruse, Germania va trece în partea Austriei în momentulū decisivū.

— Discursulū d-lui Tisza, a făcutū în Sofia mare impresiă, mai alesū pasagiulū despre independența popórele balcanice, pecumū și acela că Austria nu pôte permite unū protectoratū său o ocupare militară. Bulgarii vedū într'acestea primulū semnū, că în tendițele lorū de independență nu suntū părăsiți de tóte puterile. Consiliulū bulgarū de miniștri a discutatū discursulū d-lui Tisza. În provinciă domnesce o iritația mare contra cererilorū ruse, mai alesū în cercurile oficerilorū.

— Censura rusescă a mai arătatū odată ce pôte, ea a declaratū de *periculosă statulu* o parte din discursulū d-lui Tisza. Unū corespondentū din Budapesta a transmisū prin telegrafū unei foi ruse textulū discursulu d-lui Tisza. Același corespondentū a primitū apoi din Petersburgū o telegramă oficială, că în depeșă s'a s'au ștersū 29 cuvinte conformū art. VII alū convenției telegrafice. Nu se scie care suntū cele 29 cuvinte căđute victima „conștiinții patriotice” a censurei ruse, căci s'ar putea înțelege pôte intențiunile politicei guvernulu rusū. Póte este următorulū pasagiu cu 29 cuvinte: »A sprijini dezvoltarea autonomă a acelorū state și a impedece unū protectoratū ce nu s'a prevēcutū în tractate său stabilirea unei influințe permanente a unei singure puteri streine”.

Rusia și Bulgaria.

(Raportū telegr. alū Ag. Havas).

Sofia, 2 Octomvre. Eri, la órele șese, o deputațiune din consiliulū de miniștri compusă din d-nii Nacevici, Stoiloff, Gueșoff, Radoslavoff, și colonelulū Nicolaeff s'a dusū la generalulū Kaulbars și i spuse mai întâiu că guvernulū a renunțatū la orice idee de a realege pe prințulū Alexandru. Miniștrii s'au exprimatū în astă privință într'unū modū fórtē formalū. Apoi comunicară generalulu rezoluțiunea lorū în privința neputinței de a amana alegerile. Generalulū rēspunse că mērgū contra voinței Țarului, că punctele fixate de Rusia suntū cu totul hotărâte, că Impēratulū nu va reveni asupra aceleia ce era însărcinatū a comunica Bulgarilorū generalulū Kaulbars; dér că elū va arăta d-lui de Giers modulū lorū de a vedea.

La întrevederea de aseră dintre miniștri și generalulū Kaulbars s'au produsū órecari reticente în privința punerei în libertate a oficerilorū. Miniștrii bulgari ar lăsa Regenței rēspunderea liberărei órecărorū oficeri sub cautiune. Contra celorlalți s'ar pronunța pedepse disciplinare, în fine ei ar sta sub lovitura judecătii. Miniștrii au rugatū cu insistență pe generalulū Kaulbars să supună Impēratulu rezoluțiunile consiliulu; dér generalulū a rēspunsū, că e sigurū că Țarulū nu'și va schimba hotăririle. Măne se va remite generalulu Kaulbars o notă scrisă, care relatēză intențiunile guvernulu bulgarū.

Miniștrii suntū de acordū asupra cestiunei oficerilorū. Ministerulū insistă mereu ca alegerile să se facă în termenulū celū mai scurtū, basându-se mai cu sēmă pe textulū legei electorale, care nu permite convocarea alegerilorū pentru o dată mai depărtată.

Sofia, 3 Octomvre — Consiliulū de miniștri după o lungă discuțiune s'a înțelesū asupra textulu notei ce trebuie remisă agentulu Rusiei. Nota declară, că guvernulū bulgarū reportându-se la întrevederea ce a avutū ieri cu generalulū Kaulbars, e cu totul dispusū a urma sfaturile Rusiei dér că nu pôte face decâtū ceea ce-i permitū legile țerei.

E interesantū să vē raportezū în astă privință câte-va din cuvintele schimbate în întrevederea de ieri relative la oficeri. Colonelulū Nicolaeff dīse generalulu Kaulbars, că numai puterea judecătórescă e competentă, dér că guvernulū va lucra pentru liberarea unui óre care numărū de ofițeri peste câteva zile, ér ceilalți mēi

târziu și sub cauțiune. Generalul Kaulbars răspunde atunci că gândul Rusiei era că alegerile se nu se făcă decât într'unu termen mai depărtat, că e de trebuință să treacă cel puțin 6 săptămâni între ziua liberării ofțierilor și ziua alegerilor și repetă că alegerile făcute într'odată mai apropiată ar fi nule în orî ce casu, căci Europa nu s'a înțelesu asupra candidaților și convocarea adunării ar fi prin urmare nefolositoare.

Miniștrii făcându atunci să se observe, că după Constituțiune alegerea prințului trebuie să se facă o lună după vacanța tronului, generalul Kaulbars răspunde: E posibil, dăr trebuie să se țină sémă de împrejurările excepționale prin care trece țera, și că neapăratu lucrul acesta nu se prevădu în momentul în care se făcu Constituțiunea. Dealtmintea nu trebuie să uitați că alături cu Constituțiunea d-văstră mai e și tratatul dela Berlinu, și că acesta regulază transmisiunea dela o domniă la alta prin înțelegerea puterilor semnatare. Acastă concluzare diplomatică cere o iutârziere mai mare de câtă acea indicată de Constituțiunea dv.*

Sofia, 3 Octomvre. — Generalul Kaulbars a informatu pe guvernul bulgaru, că textul notei remise ieri nu era destul de explicit și că dorește a primi astă-zi un răspuns definitiv în privința alegerilor și a ofțierilor. Consiliul de miniștri discută în acestu momentu ceea ce e de făcutu. S'a ținutu un meetingu ați dimineță în care s'a propus să se dea un semn de încredere regenței și să rōge din nou pe generalul Kaulbars să primescă răspunsul guvernului.

Sofia, 3 Octomvre. — E probabil că pe câtu timp generalul Kaulbars va rămănea la Sofia, elu va păstra o atitudine pasivă și expectativă. Bulgarii din parte-le voru aplica rezoluțiunile cabinetului, după care alegerile se voru face la 10 Octomvre (nu la 10 Noemvre, cum s'a dīsū în telegrama noastră de ieri din erōre. R. >G*) și după vre-o 15 zile intrunirea mării adunări. În sferile oficiale își dau bine sēma că adunarea nu va avea un rol efectiv de jucat pentru numirea prințului, fiindcă e probabil, că puterile nu voru fi încă de acordū asupra alegerii unui candidat la epoca intrunirii adunării. În gândul guvernului această intrunire va pune cel puțin capētū lăncețirii actuale care rezultă din existența nesigură a regenței și decă adunarea nu are elementele cerute pentru alegerea prințului, ce va sci să confirme și să stabilizească în modu solid puterea regenței, astfefu ca să aștepte în modu liniștitu sfirșitul interregnumului. La trebuință se va procede la nouă alegeri pentru o nouă adunare când, va veni momentul în care Europa ar hotărî în modu definitiv pe candidații săi. Eventualitatea pericolului unei ocupațiuni rusești nu turbură multu spiritele partizanilor guvernului, fiindcă aceștia credū, că Rusia va găsi cu greu o aderare în această privință.

O broșură în contra armatei.

(Urmare și fine din numărul trecut)

Autorul broșurei laudă cavaleria austro-ungară, care e escelentū organizată, fiindcă a avut inspectori generali pricepători, pe Edelsheim-Gyulai și Pejacevics, și a fostu cruțată de mania de reorganizare a contelui Bylandt, actualul ministru comunu de războiu. Artileria din contră, deși arma specială a lui Bylandt a fostu greu lovită de cele trei reforme executate în cursu de șecē anī. Presupusul oficeru activu afirmă, ce e dreptu, că artileria monarhiei noastre are cele mai escelente tunuri de câmpu, dăr e neîndestulitoru instruită. Tōte armele

speciale, precum și justiția militară suntū aspru criticate în broșură. Organizarea și instrucțiunea trenului este, după autoru, cu totul neîndestulitoru.

Cele următoare neîntăresc în credința, ce amu esprima'to în numărul trecut, că autorul e amicū alu Maghiarilor, de nu cumva chiar Maghiarū. Vorbindu despre landwehrul austriacū și honvețimea ungară, pe cea dintēiu o descrie în colorī negre: neglijență, rēu dotată, sēmēnă mai multu cu o gardă cetățenescă, n'are organizare unitară nici statul de pace. Din contra honvețimea ungară s'a dezvoltatū mereu și Ungaria pōte fi mândră de ea, căci honvețimea nu stă înderētul celei mai bine instruite armate, cu tōtă gelosia și disgrația cu care ministrul comunu de războiu și o mare parte a armatei comune priveau această tineră armată. Broșura laudă organizarea, instruirea și spiritul patrioticu alu honvețimei. Rēul e însă, că dela domnirea lui Fehér-vary i s'a luat ministerul honvețimei orice inițiativă și a ajunsu a fi o filială a ministerului de războiu din Viena. Autorul biciuesce aspru protecționismul și nepotismul în honvețime. În privința glōtelor e de părere, că scopul este întrebunțarea glōtașilor serviți ca rezervă de întregire.

Broșura a făcutu mare senzațiune în aceste momente critice, când nu scimū ce furtuni potū deslănțui ziua de mâne, și chiar foi unguresci își esprimă părerea, că multu mai bine ar fi făcutu autorul, decă și-ar fi ținutu lucrarea închisă în cutia mesei. Se așteptă ca administrațiunea de războiu să întēpine aceste grave bănueli.

SCRILE DILEI.

Erī, Lunī, fiindu onomastica Maiestății Sale monarhului nostru, unu serviciu divinū s'a oficiat în biserica catolică de aci, fiindu de față reprezentanții autorităților și corpul oficerescu.

Se dīce, că A. Sa arhiducele Rudolfu nu va merge în tōmna această la Gurghiu, din cauză că fiindu timpul rece, urșii s'au retrasu în munți.

„N. P. Journal“ invinovătesce pe d-lu Tisza, că a călcatu regulamentul camerei, deōrece răspunsul ce l'a datu la interpelările privitoare la cestiunea bulgară nu l'a rostitu, ci l'a cetitū, de frică ca să nu i scape din gură vr'o vorbă aspră, ce ar putē avē grave urmări. Numita fōiă însă se mângăe cu aceea, că acestu abusu e celū mai micu între abuserile comise în cestiunea bulgară. — Nici nu putea face altceva d-lu Tisza, decâtu să și cetescă răspunsul ce i l'a dictatū intr'o conferință confidențială d-lu Kalnoky. Sē mai invețe de-arostulū acum la bētrănețe e greu!

D-lu Georgiu Baritiu, a petrecutū peste 2 săptămāni în Pesta cercetāndu esposițiunea istorică, arhivulū și muselul țerii, colectāndu date și documente interesante și trimițēndu-le Academiei din Bucuresci. Acum se află în Viena, unde s'a dusu totū în acea misiune.

Ministrul austriacū de instrucțiune, Dr. Gautsch, are intențiunea să reducă cifra ascultătorilor din Ungaria la Universitatea din Viena. Billroth tratēză intr'o broșură această cestiune, dīcēndu că ascultătorii streini întrecū în numărū pe cei din Austria și propune — ceea ce nouē ni se pare că e chiar propunerea guvernului ungurescū — ca acesta să pună capētū acestui curentu centrifugalū și »antinaționalu«, dāndu dreptul de praxă

numai acelorū diplomați din Viena, carī au studiatū celū puținū trei ani la o universitate ungurescă, ēr guvernul austriacū să admită la rigurose numai pe cei cu testimonii de maturitate din Austria. — O nouă încercare, d'a fabrica »patrioți« în sensul celor dela regia monopolului patriotismului,

Universitatea sāsescă și-a început ședințele Vineri în 1 Octomvre n. Fișpanulū provisoriu alu comitatului Sibiu, contele Andreiu Bethlen rors'i o vorbire, în care arētă că cunōsce valōrea acestei instituțiuni, care e unu mijlocū pentru promovarea culturii în prezentu și în viitoru. Dīce mai departe, că va lucra cu deputații universității în cadrulu legii, însuflețit fiindu toți de unu spiritū luminatū și patrioticu, și va sprijini după putință nisiunțele și dorințele legale pentru binele generalu. Starea averei și activitatea universității e normală, averea e neatinsă, veniturile suntū depline și s'au întrebunțatū amēsurațu hotăririlor, preliminarulū corēsponde cerințelorū situațiunei. Institutele de cultură susținute și sprijinite de universitatea sāsescă se află intr'o stare îmbucurătoare și corēspondētore, mai e nevoiă de unele mēsuri practice pentru promovarea efectului școlilor agricole. Acastă vorbire a mulțamitū adunarea.

D-lu Iosifū Popū, jude suplentū la Curtea de apelū din Tergu-Mureșului, e numitū jude ordinarū.

Casurile de coleră se impuțineză în Pesta. E speranță că epidemia e în constantă decrescere.

Postulū de casierū la cassa de economii a orașului Brașovū, în loculū rēposatului Gustavū Remenyik, adunarea generală l'a încredințatū fostului comerciantū George Giesel.

„România liberă“ dīce, că la 17 Septemvre s'au ținutu două discursuri sciințifice în Viena la congresulū orientaliștilorū. Paulu Hunfalvy, după cum amu spusū, a vorbitū despre formarea limbei rumune. Elū susținea, că limba română s'a răspānditū dela Nordu spre Sudu, sēu dela Sudu spre Nordu. Mommsen dīce că origina limbei române trebuie căutată în Transilvania; această ipoteză Hunfalvy însă n'o admite, pentru că este deja demintită prin unele fapte istorice »prea bine cunoscute.« După elū originea limbei române trebuie căutată numai și numai în Balcani (Rumelia.)

Douē casuri reproduce »Ellenzék« pentru a arētă destoinicia inspectorilor de școle: prin unulū spune că din inspectorū școlarū s'a făcutu dascālū, prin altulū, că s'a făcutu esecutorū. »A se face unu inspectorū de școle dascālū, nu e mirare — dīce fōia clușiană — dăr a se face esecutorū, această trebuie s'o privimū ca unu lucru forțe naturalū, considerāndu modulū cum forțe adeseori se denumescū acești inspectori sub guvernulū nostru.«

La universitatea din Clușiu s'au înscrisū în semestrulū antēiu alu anului școlarū 1886/7: 217 școlari ordinarī, 17 estraordinari la dreptū; 120 ordinarī, 4 estraordinari la medicină; 50 ordinarī, 3 estraordinari la filozofia; 22 ordinarī, 1 estraordinarū la sciințele naturale; 37 la farmacia; cu totulū 474 ascultători.

În Mediașū s'a impușcatū în clasă școlarulū Fredericū Draser din elasa 8 gimnasială.

FOILETONU.

Moții și Istrienii de Teofilu Frāncu.

I.

Introducere

Acum unū anū cetindū instructiva dare de sēmă a d-lui Al. Xenopolū, profesorū de Istoria Romānilorū la universitatea din Iași, asupra „Codicelui Voronețianū“ în care d-sa amintea și „Texturile Măhăcene“, numai decătū mī-am formatū firma convingere că graiulū Moților e aprōpe același ca și alu Istrienilorū, în ceea ce privește rotacismulū, sēu prefacerea lui n între două vocale în r.

Pentru a mē întări și mai multū în această a mea convingere mī am procuratū în urmă distinsa lucrare „Cuvinte din Bētrāni“ a savantului și autorisatului nostru filologū și istoricū d. Hașdeu, și la pag. 12 în „Texturile Măhăcene“ am cetitū următoarele rēnduri, carī mi s'au tipăritū adēncū în inimă și carī m'au făcutu ca să întreprindū această a mea neînsemnată lucrare.

Etă ce dīce d. Hașdeu:

»Ei bine, în „Texturile Măhăcene“ ale lui popa Grigorie dintre 1580—1619 tranșițiunea lui n între două

vocale în r este în tocmai ca la Istriano Romāni; de exemplu:

lună=istr. lura
bine=istr. bire
unul=istr. urul.
cine=istr. cire
ōmenii=istr. omiri.

»Rēposatulū Ionū Maiorescu, în importanta sa excursiune la Istriano-Romāni, observa: »deasa schimbare a lui n în r ca Moții în Ardealū, ca Moldovenii etc., ēr intr'unū altu locū: »Mutarea lui n în r nu era pentru mine nimicū nou, sciindū marea aplecare a bravilorū nostri Mocani sēu Moți de a usa această permutare care e usată și în Moldova, deși nu așa de desū.

»Măhăcenii dēră din secolulū XVI erau nisce »Moți« sēu »Mocani« în tōtă puterea cuvēntului. Cum însă de nu mai vorbescū ei astăzi totū așa?

»Ceva mai multū. Maiorescu esagerase de totū »aplicarea bravilorū nostri Mocani sēu Moți de a muta pe n în r. Nicăiri în Transilvania, deși se dīce pe alocuri în munți iremă sēu dumirecă, totuși ceva ca lură nu se mai pomenește și cu atātū mai puținū veți afla undeva o propozițiune întregă ca cea din »Legenda lui Avramū« a lui popa Grigorie: »ce-țl va pore irainte marāncă=ce-ți va pune înainte mânăncă.«

Din această espunere a d-lui Hașdeu am încheiatū

că d-sa se indoiește de adevērulū afirmatū de rēposatulū Ionū Maiorescu și că Măhăcenii, la aședarea lorū în acelu satū, au adusū cu ei de aiurea acea particularitate.... de unde?... Nu se știe!... Probabilū din Istria?

Ca unulū care sunt din munții apusenți și care în copilăria mea auđiamū pe tōtă ziua acestu rotacismū în graiulū poporului munteanū, am cređutū a face unu serviciu Romānilorū, decă împreună cu alți amicii din munți vomū aduna pe câtū puterile ne vorū permite acele particularități, carī vorū putea contribui forțe multū la lămurirea acestei cestiuni de o mare însemnătate pentru literatura și istoria noastră.

Insuflețitū de această ideeă, m'am adresatū anulū trecutū amicului și compatriotului meu Gerasim Candrea, avocatū în Cāmpeni, Capitala Moților, și l'am rugatū că, pe câtū ne ertă stabele noastre mijloce, să adunām la fața locului din gura poporului cuvintele în care n se transmută în r și să înfățișām ca modelū unele particularități carī se ivescū în graiulū Moților.

Mai pe urmă, să adunām și numirile romānescul ale munților, dealurilor, văilor, păraelor și mineilor; numiri, carī s'au schimonositū și sē mai schimonosescū încă și astăzi de cătră acei invēțați străini de sēma d-lui Hunfalvy, carī facū Toponimia și Charte topografice cu privire la ținuturile romānescul, fără să cunōscă cătuși de puținū limba română.

In Dobriținu s'a întemplat o nenorocire. O căruță cu 4 persoane ce trecea la gară peste calea ferată fu sfărâmată de locomotivă, căruțașul zdrobit, 2 bărbați greu răniți, er soția unuia din aceștia, care sărise la timp din căruță, scăpă cu câteva sdrolituri.

—x—

Prințesa de Hohenzollern, mama regelui României, va merge iarna asta în România, dice „l'Independance roumaine.“

—x—

Cetim în „România liberă.“ D. Fraytag, după ce a depus un raport, a părăsit țera. Purtarea sa ar fi produs o legitimă mâhnire în toți acei cari se așteptau la vre-o lucrare însemnată.“

—x—

Astă sêră se va juca la teatrul german „Der Pfarrer von Kirchfeld“, de Anzengruber. Trupa d-lui Dorn este peste tot bine alcătuită și a produs o foarte bună impresiune publicului.

Chiheriul inferior, 23 Septembrie 1886.

Onorată redacțiune! Ziua de 6 Septembrie a. c. a fost ziua ficsată pentru licitarea munților și a pășunilor din teritoriul Gurghiuului de pe domeniul erarial al Altei Sale principelui de corônă, la carea acuma a doua oră am putut lua parte, și adevă:

1. Înainte de amede: Copriana, cu un ofert și 2 licitanți; dela 300 fl., prețului strigării s'a urcat la 302; ne dând nimenea mai mult ca Bloșiu Ioan și Vasile din Orșova, protocolul după subscriere s'a încheiat.

2. Brădețelul, cu 2 oferte, unul conținând 332 fl. v. a., al doilea cu 380 fl., licitanți: Gliga Gavril din bănesci, Farkas Ioan și Irimie, preotul Alecsandru Târnavan, Bloșiu Ioan și Vasile; neputându-se urca prețul strigării decât până la 350 fl., a învins ofertul lui Truța Ion din Beica română și consortele seu Danciu Constantin din Nadoșia română.

3. Siglele, prețul strigării 162 fl. v. a., licitanți: Orban Ferentz din Dosu, Bloșiu Ioan și Vasile. ne dând nimenea mai mult ca Ferentz cu 181 fl. v. a., protocolul s'a încheiat și subscris.

4. Saca, numită și Orathia, cu 2 oferte, prețul strigării 99 fl. v. a., licitanți: Dêrloman Ioan din Cașva, Boariu Constantin, tot de acolo, Bogdan Gavrilă a Lupului din Săcădat, Kacso Iános din Marcod (fost arendator în anii trecuți), Ilie Petrea din Idicel, Popu Michailă din Cașva, Bogdan Ion judele din Chiheriu superior, Teodoran Zaharia, Mate Ioan din Chiheriu inferior, Inze Irimia tot de acolo, Czabra Iános din Adrian, Orban Ferentz din Dosu. Ne dând nimenea mai mult decât Mate Ioan din Chiheriul inferior cu 295 fl. v. a., protocolul după subscriere s'a încheiat.

5. După amede: Fratilesa fără nici un ofert, în anii cei cincî spirai a fost a comunei noastre Chiheriul inferior cu poiana Găineasa, cu un preț de 37 fl. v. a., precum și în anii mai dinainte, dora și 20—30 ani, fără care comuna noastră nu pôte să trăiescă; acum însă licitanți au fost: Orban Ferentz, Gliga Gavrilă, Inze Irimie, Harșianu Gavrilă, Popu George, toți trei din Chiheriu de jos, Dêrloman Ioan, Boariu Constantin, Popu Michailă, toți 3 din Cașva, Puiu Chirilă din Idicel, Czabra Ion din Adrian, Simon Ianos din Iobagiu-Telke Todoran Zaharia; prețul strigării 37 fl. v. a. și urcându-se de cătră strein, am repășit, nedând nimenea mai mult ca Czabra Ianos cu 129 fl. v. a.

6. Pentru poiana Găineasa, pentru că fără cea de sus nu se pot pasce, s'au mai amestecat Poppu Michailă, Boariu Constantin, Mihaș Ioan, și ne dând nimenea mai mult ca Czabra Ianos cu 32 fl., protocolul după subscriere s'a încheiat — și așa din suma de 37 fl. v. a., cu cari am ținut poenile acestea două, s'a urcat prin strein la suma mare de 161. fl. Apoi mai trăiesce!!

7. Tătarca, fără ofert, licitanți: Orban Ferentz, Bloșiu Ioan din Orșova, Boariu Constantin, Dêrloman

Ioan, Popu Michailă, acești trei din Cașva; ne dând din acestia nimenea ca Bloșiu Ioan și Vasile din Orșova 162 fl. v. a. protocolul după subscriere s'a încheiat.

8. Copsău, fără ofert; prețul strigării 164 fl. licitanți: Bloșiu Ioan și Vasile, Rakotza Stefan, Harșianu Gavrilă, Inze Irimie, Simon Ianos, Grama Ioan notarul cercului Șierbeni, din acestia ne dând verbal nimenea ca Simon Ianos cu 350 fl. v. a., protocolul s'a subscris etc.

9. Denișul 3 oferte, prețul strigării 217 fl. v. a. licitanți: notarul Ioan Grama, Harșianu Gavrilă, Gliga Gavrilă, Simon Ianos, Truța Ion, Șoltan Ioan; ne dând nimenea mai mult ca notarul Grama cu 370, ofertul seu cu atata a fost învingător.

Zimbriul, Săcădatul, der ne mai interesându-ne nu am luat notiș și despre acestea.

Pre 7 Septembrie a rămas să se liciteze Cristigiu, ținut de Bârsani în anii trecuți, cari erau foarte îngrijați pentru urcarea peste măsură a muntilor vânduți din ziua aceea spunându-mi: că acum nu mai putem nici cum să mai trăim!

După acesta: Bunesa și Bêtrânesa în urmă, la cari n'am putut lua parte, fiindcă eram foarte ocupat cu lucrurile economice.

Ne am reîntors apucându-ne noptea, eram triști de sôrtea și viitorul nostru, dintre toți nu m'a pus în uimire ca Truța Ianos din Beica rom. și consortele Danciu Constantin din Nadoșia rom., pentru că făcându-i atenți a nu se amesteca și a răpi din mâna sâtenilor mei, și a altora, dreptul cel mai scump de pășunat unde de deci de ani și-au ținut vitele moșii părinții și noi, după declarațiunea nepotului Nechita, cu numele Bloșiu Nechita a Vasile — că de patru deci de ani de când ținem noi muntele Brădețelului nimenea nu a avut așa inimă să ne strice până acum!! Mai încolo la observarea mea pentru amestecul lor orbesc, mi-au reflectat că decă s'ar pută că Chihereni să nu potă lua chiar nici un munte. Nu și aduc aminte, că ambi sunt din părinți miseri, cari au avut sôrtea cea mai amară; der ei fiind ridicați prin sudorea și acșișul altora n'ar mai vrea ca și alții să trăiescă!! Bine dice proverbul românesc: pe cine nu-lă lași să mără, nu te lasă să trăiesci.

O comună fără venite, ca cum e și a mea, își țera vieța cu puține vite ce le mai ținea peste veră în munții erariali, și acum pre viitor nu mai putend intra nici acolo de unii și alții, cari dispun de capitale, vom fi siliți a ne părăsi țera în care au murit mai fericiți părinții și străbunii noștri. Ore Altea Sa principele nu ar pută, la rugăminta noastră, ameliora pozițiunea în care suntem aruncați?*

Intre altele uitasem să amintesc, că licitațiunea s'a ținut sub presiunea d-lui Silviculor cl. I Vagner, care în tot modul putincios, cât numai s'a putut aștepta, i-au făcut atenți pentru urcarea prețului acelor, spunându-le și aceea, că a trecut ce-a fost, ca fiecare cumpărător să folosescă și pască muntele cu poiana în întreg teritoriul cumpărat, ci numai și numai în pădure atâtea orgii oră jugere până la Ciopășiu, mai înăuntru însă vor fi aspru după lege pedepsit, și altele, încât d-l Vagner merită totă lauda, purtându-se față și de noi cu cea mai frumoasă tactică ca un adevărat amplotat.

Am voit, onorabilă redacțiune, prin acestea șire a informa despre sôrtea noastră de sub munte pre on. public cetitor, că nu cu mult, ba pot dice chiar întru nimica nu e mai fericită, ba în unele pôte mai greu de suferit; der se dice că cel ce rabdă până în fine se va mântui, eu dic însă că până la ziua de pre urmă a învierei nu pôte să ni se schimbe sôrtea înspre mai bune, după ce vedem că din și în și tot mai greu putem suferi lipsele, greutățile și inpositele. Numai Dumnezeu ne-a mai binecuvântat în astă an cu un timp foarte pârțitor după ploile îndelungate din veră, așa că grăul, ovșul, cucuruzul, fênul, otava s'au putut tôte destul cœce și desvolta. Aș plouă foarte frumos, chiar așteptam acesta ca să putem sêmna pre a. viitor. Acum nu mai avem pre câmp decât cucuruzul, în sêptem-

*) Noi credem că da, numai să nu lăsați lucrul baltă.—R

mâna acesta ne vom apuca și de culesul aceluia. Mere și prune sunt multe și eftine, a 20, 25, 30,35 cr. litra. Struguri mai puțin, de altcum nu de pre la noi se cară buțile cu vin, căci alta e patria lui.

Jeremia Popu de Harșianu,
parochiu român gr. cat. al Chiherului inferior.

Convocare.

Despărțemintul al II-lea (comitatul Făgărașului) al „Asociațiunii Transilvane“ pentru literatura română și cultura poporului român va ține Duminică în 17 Octomvre 1886 st. n. la 10 ore a. m. începând în comuna Sămbăta superioară apusenă, ședința sa generală ordinară, la care avem onore a invita pe toți p. t. onorațorii români din comitat și împrejurime, și apelând la viul interes ce-lu pretinde dela fiă-care cauza culturală a poporului nostru, dela care nimenui nu-i este ertat a se subtrage, și pe care credem că fiă-care bine o înțelege, i rugăm pe toți pentru o participare cât mai numărôsă.

Din ședința comitetului despărțemintului al II-lea al „Asociațiunii Transilvane“ pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Făgăraș la 30 Septemvre 1886 st. n.

Alexandru Micu
director.

Ioan Turcu
secretar.

Ultime sciri.

Madrid, 2 Octomvre. Generalul Vila-campa și locotenentul Serrano, precum și 5 sub-officeri insurgenți, au fost condamnați la morte.

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a „Gaz. Trans.“)

SOFIA, 5 Octomvre. — Hotărîrea generalului Kaulbars d'a călători prin Bulgaria, ca să se convingă despre dispozițiunea poporațiunii a produsă o surprindere generală, der mai cu sêmă a surprinsă cercurile diplomatice. Kaulbars a comunicat această hotărîre și meetingului poporului de alaltăeri, care i-a pregătit o primire foarte rece. Guvernul bulgar insistă pe lângă terminul alegerilor și pedepsirea oficerilor rebeli. Kaulbars, înainte de a pleca, va comunica încă odată guvernului bulgar, că Rusia consideră ca nule și nevalabile alegerile viitoare și tôte hotărîrile Sobraniei din Irmova.

FIUME, 5 Octomvre. — Colera a încetat total.

SEGHEdin, 5 Octomvre. — S'a constatat ivirea colerei. De eri au fost 8 casuri de bolă și 4 decese.

DIVERSE.

Impăratul Vilhelm și țeranca. — „Figaro“ din Paris istorisece: In timpul ultimelor manevre din Alsatia-Lotaringia, împăratului îi fu prezentată o femeie bătrână. „De câți ani ești? o întrebă împăratul. — „De 102 ani. Și cât de bătrân ești d-ta? — „Eu,“ răspunse monarchul, „sunt de 90 de ani?“ „Și încă tot soldat?“

Invenția nouă de a păstra florile tăiate. — Pune în paharul cu apă în care ai așezat florile tăiate un vârf de brigeag de Hypermanganat de potasă, și ele se vor ține mult timp fragede; căci această sare are calitatea de a nu lăsa să se strice nici apa nici cotorul florilor, și apoi costă mai nimic.

Editor: Iacob Mureșianu.

Redactor responsabil Dr. Aurel Mureșianu

După mai multe scrisori urmate între mine și d. Candea și adesea întărđiate din pricina postelor ungare, cari au obicei să se le desfacă și să se le censureze, d-sa mi-a implinit rugarea și mi-a trimis materialul adunat însoțit de următoarea scrisore:

Câmpeni, 9/22 Septemvre 1886.

Multă iubite amice!

Abia numai acum imi pot implini promisiunea dată cu privire la adunarea cuvintelor în cari n se strămută în r.

Der nici acest lucru nu l'am implinit eu, ci vêrul meu Ghiță Candrea. Tot materialul este adunat în fața locului și îi-l prezentez ca un material brut. Cred că veți ave cine să-l prelucereze.

Ca să cunosc mai de aproape pe vêrul meu, apoi densul și gimnastu-maturisant (bacalaureat) și absolvent al facultății de teologie. De prezent se ocupă cu dascălia, abia pôte trăi.

Veți bine salariul lui e numai de 300 florini pe an (adecă cam 50 lei pe lună.)

E un băiat foarte modest și diligent, ar dori să studieze literile, der neavend mijloce nu pôte.

Ală têu iubitor frate și amic.

Gerasim Candrea.

Cu mare bucurie am primit materialul adunat de destoinicul învățator rural Ghiță Candrea, din care cu admirațiune am constatat că d-sa nepregetând aș consacra causei române timpul și munca, fără nici

o remunerațiune, a compus un vocabular alfabetic din cuvintele în cari n se schimbă în r în graiul muntenilor.

Comparând acum cuvintele citate pe pagina 12 în „Textele Măhăcene“ cu cuvintele analoge cuprinse în „Vocabularul“ d-lui Candrea, m'am convins că în aceleași cuvinte e același rotacism la Moți ca și Istriano-Români; de exemplu:

lună=istr. lură=moți lură
bine=istr. bire=moți bire
cine=istr. cire=moți cire
omeni=istr. omiri=moți omeri.

E evident der că lura se pomenește și la Moți și decă vom mai adăoga că ei asemenea exprimă ca și Istrianii cuvintele: pure în loc de pune, irainte în loc de înainte, și mărâncă în loc de mănâncă, atunci „proposițiunea întrégă din „Legenda lui Avram“ a lui popa Grigorie; „ce-ți va pure irainte mărâncă“ o putem afla și astăzi în graiul muntenilor din Ardeal.

Măhaciul, după cum se pôte vedea și din Charta geografică a statului major imperial din Viena, se află dela Aiud în sus pe mâna stângă, în direcțiunea munților apuseni, spre Bedeleu, Trăscău, Buru etc., astfel că el cu drept cuvânt aparține regiunii acelor munți.

Prin urmare, seu că în vremea lui popa Grigorie

locuitorii acelu sat vorbeau și ei ca și vecinii lor munteni; ori popa Grigorie fiind pôte de felul lui Moț a păstrat în tôte puterea cuvântului rotacismul din graiul Moților și a scris cum a vorbit?

Munții apuseni sunt foarte întinși și sunt locuți aproape numai de Români.

Impărțirea administrativă a Transilvaniei însă a fost în tôte timpurile astfel făcută, încât elementul de altă limbă, aflător în minoritate în acea țera, să pôte stăpani elementul român, care se găsește într'o majoritate precumpănitoare.

Cu chipul acesta marea parte din locuitorii Măhaciului, Ormenișului, Dumbrăului, etc. până la 1850 seu 1851 erau grănicer-călărași, slujind în regimentul numit: Székler Hussaren (Székely huszár, călărași-secui), er ceilalți locuitori negrănicer ai acelor sate, cari se numiau: provinciali, aparțineau jurisdicțiunii civile din Scaunul Arieșului cu reședința autorităților în Vințul de sus.

De altminteri locuitorii acelor sate și în special aceia din satul învecinat Highiș se mai numeau și Uleeri, căci se ocupau cu facerea și vinderea uleiului de in, cânepă și simbur de bostan.

(Va urma).

Cursul la bursa de Viena
din 3 Octomvre st. n. 1886.

Rentă de aur 4% . . . 105.30	Bonuri croato-slavone . . 104.50
Rentă de hârtie 5% . . . 94.25	Despăgubire p. dijma de vin ung. 98.50
Imprumutul căilor ferate ungare —	Imprumutul cu premiu ung. 120.70
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ung. (1-ma emisiune) . . . 100.35	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului . . 124.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ung. (2-a emisiune) —	Renta de hârtie austriacă 83.85
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ung. (3-a emisiune) —	Renta de arg. austr. . . . 84.75
Bonuri rurale ungare . . . 104.60	Renta de aur austr. . . . 116.85
Bonuri cu cl. de sortare 104.60	Losurile din 1860 140.40
Bonuri rurale Banat-Timish 104.50	Acțiunile băncii austro-ungare 861.—
Bonuri cu cl. de sortare 104.50	Act. băncii de credit ung. 288.20
Bonuri rurale transilvane 104.50	Act. băncii de credit austr. 276.—
	Argintul — Galbin —
	Impărătesci 5.94
	Napoleon-d'or 9.93
	Mărci 100 imp. germ. . . . 61.52
	Londra 10 Livres sterlinge 125.50

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 21 Septemvre st. v. 1886.

	Cump.	vënd.
Renta română (5%)	94—	95—
Renta rom. amort. (5%)	97—	97 1/2
» convert. (6%)	88—	88 1/2
Impr. oraș. Buc. (20 fr.)	32—	35—
Credit fonc. rural (7%)	104—	104 1/2
» » » (5%)	87 1/4	87 1/2
» » » (7%)	100 1/2	101—
» » » (6%)	92—	93—
» » » (5%)	82 1/2	83—
Banca națională a României 500 Lei	—	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	—	—
» » Națională	—	—
Aur contra bilete de bancă	15.50	15.60
Bancnote austriace contra aur.	2.02—	2.03

Cursulu pieței Brașov
din 4 Octomvre st. n. 1886

	Cump.	Vënd.
Bancnote românesce	8.49	8.51
Argint românesc	8.45	8.55
Napoleon-d'or	9.88	9.92
Lire turcesce	11.20	11.25
Imperiali	10.20	10.26
Galbeni	5.90	5.94
Scrisurile fonc. »Albina»	100.50	101.50
Ruble Rusesce	120.—	122.—
Discontul	7—10 %	pe an.

DICTIONARUL GERMANO-ROMÂN

de TEOCHAR ALEXI

à 1 fl. 50 cr. séu 3 lei 50 bani exempl. edițiunea autorisată, se află până astăzi de vëndare la următoarele librării:

Brașov: Tipografia Alexi, D. Nicolae I. Ciurcu, H. Zeidner, A. Altstädter.	Făgărași: D. D. Brüder Thierfeld.
Bucuresci: D. D. Sotschek & Comp., E. Graeve & Comp., Ig. Haiman, R. Watzina. (A. Cerny.)	Iasi: D. O. Hildebrandt, Frații Șaraga.
Budapesta: D. Gustav Grimm, strada Hatvan, D. Sig. Robicsek strada coronei.	Lugoși: D. Adolf Auspitz.
Blași: Librăria archidieceșană, Tipografia semin.	Năsăud: Librăria Concordia.
Câmpulung (Bucov.): D. Gabriel Storfer.	Oravicza: D. I. E. Tieranu.
Craiova: D. H. Zamitca.	Orșova: D. C. Böhme.
Cernăuți: D. Romuald Schally, D. H. Pardini li brăria Universității.	Radautz: D. Iacob Niderhofer.
Cluși: D. Iohann Stein.	Sibiu: D. W. Krafft, D. A. Schmidicke.
	Timișora: Librăria Polatsek.
	Viena: D. D. Mayer & Comp. Singerstrasse 7. D. Wilhelm Frick librăria Curții, D. D. Gerold & Comp. D. Georg Szelinski librăria Universității.

A se cere exemplare din a opta séu a noua miiă.
Brașov, 9 (21) Iuliu 1886.

Tipografia ALEXI.

CANCELARIA NEGRUȚIU.

în Gherla — Sz. Ujvár — (Transilvania.)

DESCHIDE ABONAMENTE PE ANULŪ 1886 LA:

„Amiculă Familiei.“ Diară beletristică și enciclopedică-literară cu ilustrațiuni. Va eși în 1-a și a 15-a și a luni în numeri câte 2—3 côle; și va publica poesii, romanuri, novele, schițe, piese teatrale, studii sociale, asticoli scientifici, amănunte de instrucțiune și distracțiune ș. a. Prețul de abonament pe anul întreg e 4 fl. pentru România 10 franci plătibili și în bilete de bancă și în timbre postale.

„Preotulă Român.“ Diară bisericescă, scolaric și literar. Va eși în broșuri lunare câte 2 3/4—3 1/4 côle; și va publica articuli din sfera tuturor științelor teologice și între acestea de predică pe Dumineci, sêrbători și diverse ocașuni, mai departe studii pedagogice-didactice și științifice-literare. Prețul de abonament pe anul întreg e 4 fl., pentru România 10 franci plătibili și în bilete de bancă și în timbre postale

Abonanții primesc unele premii de valoare și-si pot procura cu prețuri foarte reduse tôte opurile din ediția noastră.

— **Colectanții primesc gratis ală patrulea exemplar.** —

Totă acolo au apărut și se află de vëndare:

- Biblioteca „Săteanului Român.“** Cartea I. II., III., IV. cuprindă materii foarte interesante și amuzante. Prețul la tôte patru 1 fl.; câte una deosebită 30 cr.
- Biblioteca Familiei.** Cartea I. Cuprinde materii foarte interesante și amuzante. Prețul 30 cr.
- Carmen Sylva.** Prelegere publică tinută în șalele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicoară, prof. gimn. Cu portretul M. S. Regina României. Preț. 15 cr.
- Colectă de Recepte** din economiă, industriă, comerț și chemie, pentru economi, industriași și comercianți. Prețul 50 cr.
- Apologiă.** Discușuni filologice și istorice maghiare privitoare la Români, invederite și rectificate de Dr. Gregoriu Silași. Partea I. Paul Hunsfalvy despre cronica lui Georgiu Gabr. Șincai. Prețul 30 cr.
- Renascerea limbii românesce** în vorbire și scriere, invederită și apretiată de Dr. Gregoriu Silași. Broșura I., II., III. Prețul broșurii I., II. câte 40 cr.; broșura III. 30 cr. Tôte trei împreună costă 1 fl.
- Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Români.** De V. G. Borgovan. Prețul 15 cr.
- Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu.** Ună volumă de 192 pagini, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.
- Trandafir și vioare.** poesii populare culese și adnotate de Ioan Pop Reteganulă. Ună volumă din 14 côle. Prețul 60 cr.
- Ifigenia în Aulida.** Tragediă în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.
- Ifigenia în Tauria.** Tragediă în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.
- Branda séu nunta fatală.** Schițe din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.
- Elu trebuie să se însore.** Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

- Puterea amorului.** Nuvelă de Paulina C. Z. Rovinară. Prețul 20 cr.
- Numerii 76 și 77.** Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.
- Herman și Dorotea,** după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morar. Prețul 50 cr.
- Economia** pentru școlele populare de T. Roșiu. Ed. II. Prețul 30 cr.
- Petulantulă.** Comediă în 5 acte, după Aug. Kotzebue, tradusă de Ioan St. Șaluțiu. Prețul 30 cr.
- Probitatea în copilărie.** Schiță din sfera educațiuni, după Ernest Legouvé, membru ală academieii franceze. Prețul 10 cr.
- Nu mă uita.** Colectiune de versuri funebre, urmate de iertăciuni, epitafii ș. a. Prețul 50 cr.
- Tesaurulă dela Petrosa séu Cloșca cu puilă ei de aur.** Studiu archiologic, de Dionisiu O. Olinescu. Prețul 20 cr.
- Indreptar teoretic și practic pentru învățămintulă intuitiv** în folosulă eleviloră normală (preparandiali), ală învățătoriloră și ală altoră bărbați de școlă, de V. Gr. Borgovan, profesoră preparandială. Gherla. Imprimeria „Aurora.“ 1885. Prețul unui exemplar cu porto francat 1 fl. 80 cr. Acestă opă cu devisa: „Totă ce putemă arăta, să arătămă prunciloră!“ — este dedicată educatoriloră și învățătoriloră, plăpândei generațiuni a plăpândei generațiuni a poporului român, a acelu popor, ce s'a luptat mai multă pentru limbă decătă pentru viață. Edițiunea acestui manuală în octavă mare cuprindendă 341 pagini, tipară garmondă e frumôsă și tare plăcută ochiului. În modesta noastră literatură pedagogică, nu aflămă nici ună opă, nici ună manuală întocmită după lipsele școleloră noastre în măsura, în care este acesta; și trebuie să constatămă cu

- plăcere, că autorulă la redactarea acestui manuală a desvoltat multă zelă împreună cu o rară diligență intențiune sinceră însoțită de ună studiu serios și îndelungat prin ce s'a făcută demnă de lauda și sprijinirea publicului român, mai alesă a celor în prima linie interesat, căroră nu hesitamă nici ună momentă a-lă recomanda cu tôte căldura.
- Manuală de gramatica limbii române** pentru școlele populare în trei cursuri, de Maxim Popă, profesoră la gimnasiulă din Năsăud. Prețul 30 cr.
- Manuală de stupărită,** de Ioan Costin. Cu 36 figură explicative. Prețul cu porto francat 70 cr

Cele mai ieftine cărți de rugăciuni:

- Miculă Mărgărită sufletescă.** Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesce frumôsă ilustrată, pentru prunci scolară de ambe sexe. Cu aprobarea jurisdicțiunii sup. bisericesce. Prețul unui exemplar broșurat e 15 cr. legat 22 cr. legat în pânză 26 cr.; 50 de exemplare broșate 6 fl., legate 9 fl., legate în pânză 12 fl.; 100 exemplare broșate 10 fl., legate 17 fl., legate în pânză 22 fl.
- Cărticică de rugăciuni și cântări** pentru prunci scolară de ambe sexe. Cu mai multe icône frumôsă. Prețul unui exemplar trimis franco e 10 cr.; 50 exemplare 3 fl. 100 exemplare 5 fl. (Edițiune pentru greco-catolic și altă edițiune pentru greco-orientali. Să se noteze: care edițiune să cere.)
- Visulă pré santei vergure Maria,** a Născătoarei de Dumneșu, urmată de mai multe rugăciuni frumôsă. Cu mai multe icône frumôsă. Prețul unui exemplar trimis franco e 10 cr.; 50 exemplare 3 fl.; 100 exemplare 5 fl. v. a.

Calendar pe anul 1887. „Amiculă Poporului“ cu 50 cr. „Noulă Calendară de casă“ cu 30 cr. și „Calendarulă Calicului“ cu 36 cr. — adausă câte 5 cr. de portpostală.